

Sygn. akt: III AUa 114/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSO del. Joanna Kasicka

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2014 r. w Łodzi

sprawy **Z. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o zbieg prawa do świadczeń,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt: VIII U 2424/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 114/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 17 lipca 2012 r., przyznał Z. B. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 16 lipca 2008 r., to jest od daty określonej w wyroku sądu, jednocześnie zawiesił wypłatę świadczenia z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i podjęcie wypłaty świadczenia rentowego. W uzasadnieniu wskazał na brak podstaw do zawieszenia wypłaty świadczenia rentowego z uwagi na fakt, iż świadczenie emerytalne i rentowe przysługują mu z różnych funduszy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Wydając zaskarżony wyrok sąd pierwszej instancji za podstawę rozstrzygnięcia przyjął następujące ustalenia faktyczne:

Z. B. urodzony (...), pracował jako strażak Państwowej Straży Pożarnej. Wnioskodawca ma ustalone prawo do emerytury dla służb mundurowych od 1 lipca 1999 roku. Wyплаты świadczenia emerytalnego dokonuje Zakład Emerytalno -Rentowy MSWiA.

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2013 r. ZUS wykonał prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 lipca 2012 r. przyznający Z. B. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy poczynając od dnia 16 lipca 2008 r. na stałe. Organ rentowy zawieszając wypłatę świadczenia rentowego jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał odwołanie Z. B. za nieuzasadnione. Sąd wskazał, że w przypadku ubezpieczonego ma miejsce zbieg prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z prawem do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego osób, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy Policji, UOP, ABW, AW, SKW, SWW, CBA, SG, BOR, PSP, SW, a także członków rodziny pozostałych po tych żołnierzach/funkcjonariuszach. Kwestię zbiegu praw do tych świadczeń reguluje reguła wyrażona w art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Sąd zauważył, że regulacja art. 96 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przewiduje wyjątki od obowiązującej na gruncie ubezpieczeń społecznych zasady nie kumulacji świadczeń, która oznacza możliwość pobierania więcej niż jednego świadczenia, jednak z pewnymi ograniczeniami. Korzystniejsze zasady dotyczą wyłącznie zbiegu prawa do ściśle określonych świadczeń tj. renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową; renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego; oraz renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową. Sąd zauważył, że w art. 96 brak jest sytuacji zbiegu prawa do emerytury mundurowej z prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy. W konsekwencji Sąd Okręgowy stwierdził, że decyzja ZUS zawieszająca ubezpieczonemu wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy była prawidłowa. Z. B. ma bowiem ustalone prawo do emerytury na podstawie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, UOP, SG, PSP i SW i od dnia 1 lipca 1999 r. pobiera to świadczenie. ZUS postąpił wobec tego prawidłowo i zgodnie z zasadą, w myśl której wypłaca się tylko jedno świadczenie - wyższe bądź to wybrane przez zainteresowanego. Tym samym brak było możliwości wypłaty obu świadczeń łącznie.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości osobiście wniesioną apelacją ubezpieczony. Ubezpieczony zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy w przypadku ubezpieczonego zachodzi sytuacja przewidziana we wskazanym przepisie. Wskazując na powyższą podstawę wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zobowiązanie organu rentowego do wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Wniósł także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu ubezpieczony wskazał, że art. 96 ust. 1 ustawy ma zastosowanie do jego przypadku, albowiem orzeczeniem wojewódzkiej i okręgowej komisji lekarskiej MSWiA z 21 października 2002 r. został zaliczony do pierwszej grupy inwalidzkiej przy uznaniu, że inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą. Dalej wskazał, że decyzją Zakładu Emerytalno – Rentowego MSWiA z dnia 1 lutego 2000 r. zostało przyznane prawo do policyjnej renty inwalidzkiej. Wobec powyższego apelujący stwierdził, że nie ma podstaw do zawieszenia wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik wnioskodawcy, będący radcą prawnym, poparł apelację. Precyzując sformułowany w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego pełnomocnik wskazał, że chodzi o art. 96 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż niezdolność do pracy powstała z choroby zawodowej, którą ubezpieczony nabył w trakcie służby jako strażak. Dodatkowo podniósł

zarzut niekonstytucyjności art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zarzut ten pełnomocnik uzasadnił tym, że krzywdzącym dla ubezpieczonego jest to, że mimo iż sądownie wywalczył sobie prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, nie ma prawa do wypłaty tego świadczenia.

Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego jest bezzasadna. Wyrok sądu pierwszej instancji jest wyrokiem prawidłowym tak w zakresie ustaleń faktycznych jak i zastosowanego prawa materialnego.

Ustalenia faktyczne nie były przedmiotem sporu, a przedstawiają się one następująco: Z. B. od 1 lipca 1999 r. ma przyznane prawo do emerytury policyjnej przysługującej jako funkcjonariuszowi Państwowej Straży Pożarnej na podstawie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 667, z późn. zm.), a od dnia 16 lipca 2008 r. ma także ustalone na stałe prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na podstawie art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440, z późn. zm.). Istota sporu w niniejszej sprawie, sprowadzała się do oceny prawnej bezspornego stanu faktycznego. Apelujący nie podzielił subsumcji dokonanych ustaleń faktycznych do obowiązującego stanu prawnego uznając, że jego sytuacja emerytalna nie mieści się w dyspozycji art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwagi na mający zastosowanie w jego przypadku art. 96 ust. 1 ustawy.

Analizę prawidłowości zaskarżonego wyroku rozpocząć wypada od ponownego przytoczenia treści art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który w ust. 1 stanowi, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Ust. 2 art. 95 przewiduje, że przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Z zacytowanego powyżej brzmienia art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika wprost, że reguluje on kwestię zbiegu „prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, czyli m.in. funkcjonariuszom Państwowej Straży Pożarnej. Zważyć w tym miejscu należy, że analogiczna jak w art. 95 ust. 1 reguła wypłaty tylko jednego – wyższego lub wybranego - świadczenia przewidziana została także w ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) w art. 43 z tą korzyścią dla funkcjonariuszy, że przysługująca na podstawie tej ustawy emerytura podlega podwyższeniu o 15 % podstawy wymiaru emerytowi, którego inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą (art. 15 ust. 4) z takim jednak ograniczeniem, że w przypadku takiego zwiększenia kwota emerytury nie może przekroczyć 80 % podstawy wymiaru emerytury (art. 18 ust. 1 zd. 2). Wnioskodawca, co wymaga przypomnienia, emeryturę policyjną pobiera w jej maksymalnym wymiarze, to jest 75 % podstawy wymiaru emerytury plus 5 % z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą.

Przewidziany w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przypadek wyjątkowy odnosi się do przypadku obliczenia emerytury policyjnej na podstawie art. 15a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...), czyli funkcjonariusza, który został przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., oraz na podstawie art. 18e tej ustawy, czyli funkcjonariusza przyjętego do służby po raz pierwszy po dniu 31

grudnia 2012 r. Nie ma wątpliwości co do tego, że żaden z tych wyjątków nie dotyczy skarżącego, co oznacza, że w zaistniałej sytuacji nabycia przez niego zarówno prawa do emerytury policyjnej w ramach zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych jak i prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ustalonej zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z FUS, doszło do zbiegu, o którym stanowi art. 95 ust. 1 tej ustawy, a skarżącemu przysługuje wypłata tylko jednego z tych świadczeń - wyższego lub przez niego wybranego.

Podejmując ocenę zarzutu obrazy prawa materialnego, to jest art. 96 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowczo stwierdzić należy, że wnioskodawca w ogóle nie należy do kategorii adresatów tej normy. Apelujący w osobiście wniesionej apelacji forsował tezę jakoby zastosowanie miał do niego pkt. 1 ust. 1 art. 96. Stanowisko to jest błędne i nie zasługuje na uwzględnienie jako że w przepisie tym chodzi o pozostające w zbiegu z prawem do emerytury prawo do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową. Bezspornym jest, że Z. B. prawa do renty inwalidy wojennego lub wojskowego nie ma ustalonego. Wskazane w apelacji orzeczenie komisji lekarskiej zalicza go do osób niezdolnych do pracy w związku ze służbą, ale nie wojskową, lecz tą pełnioną w Państwowej Straży Pożarnej. Niezaprzeczalnie zatem skarżący pozostaje poza sferą regulacji przewidzianej w art. 96 ust. 1 pkt. 1. Sytuacji skarżącego nie można także odnieść do tej przewidzianej w art. 96 ust. 1 pkt. 3, czego domagał się jego pełnomocnik. Analiza akt emerytalno – rentowych dowodzi, że Z. B. występował z inicjatywą przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej chorobą zawodową, które to świadczenie nie zostało mu przyznane (decyzja ZUS II Oddziału w Ł. z dnia 2 kwietnia 2008 r.), a skoro tak to bez wątpienia nie mieści się w katalogu wyjątkowych sytuacji wymienionych w art. 96 ust. 1 i należało przyjąć, iż sformułowany przez apelującego zarzut naruszenia art. 96 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS był oczywiście błędny.

Odnosząc się w dalszej części do podniesionego przez pełnomocnika skarżącego zarzutu niekonstytucyjności przepisu art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd Apelacyjny stwierdza, że merytoryczne ustosunkowanie się do tak postawionego zarzutu, bez bliższego jego skonkretyzowania, jest o tyle trudne, że nie wiadomo jakie to wzorce i zasady płynące z Konstytucji RP omawiany przepis ustawy - w ocenie skarżącego - narusza. Odnosząc się do twierdzeń pełnomocnika, że konieczność wyboru jednego tylko świadczenia jest krzywdząca dla ubezpieczonego, zwłaszcza w sytuacji, że prawo do jednego z nich uzyskał dopiero w postępowaniu sądowym, warto przypomnieć, że zasada prawa do pobierania tylko jednego świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego nie jest nową, lecz została do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przejęta z ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin – por. jej art. 69. Odwołać się również należy do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r. sygn. I UK 390/11 (opubl. OSNP 2013/9-10/114, LEX nr 1313674), w którym Sąd ten wypowiedział się w kwestii zbiegu prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jednoznacznie stwierdził, że wynikająca z art. 95 ust. 1 tej ustawy zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości (art. 32 Konstytucji RP). Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się w apelacji ubezpieczonego argumentów uzasadniających powstanie uzasadnionych wątpliwości co do zgodności przepisu art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Konstytucją RP.

Na zakończenie wymaga jeszcze raz podkreślenia, że emeryt pobierający świadczenie z zaopatrzenia służb mundurowych spełniający zarazem warunki przyznania prawa do emerytury lub renty z FUS może nabyć prawo do tych dwóch świadczeń jednocześnie. Okoliczności tej nie neguje ani organ rentowy w zaskarżonej decyzji ani Sąd Okręgowy w wyroku oddalającym odwołanie ubezpieczonego. Czym innym jednak na gruncie przepisów ubezpieczeniowych jest posiadanie prawa do świadczenia, a czym innym jego wypłata. Tę ostatnią kwestię regulują przepisy dotyczące zbiegu prawa do świadczeń tj. sytuacji w jakiej więcej niż jedno świadczenie zostało ubezpieczonemu przyznane. Okoliczność ta ma miejsce w przypadku Z. B. posiadającego ustalone prawo do emerytury policyjnej oraz do renty z tytułu niezdolności do pracy z tzw. ogólnego stanu zdrowia. Żaden z opisanych wcześniej wyjątków przewidujących prawo pobierania świadczeń w zbiegu nie dotyczy skarżącego, co oznacza, że w zaistniałej

sytuacji organ rentowy nie miał innej możliwości jak zawiesić wypłatę przyznanego prawa do świadczenia rentowego, skoro bezsprzecznie emerytura policyjna jest dla Z. B. świadczeniem korzystniejszym.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.